

„Nie idę na wojnę/Tak mówią/Jestem kobietą” napisała Diane Carlson Evans, prezeska Vietnam Veterans Memorial Project (VWMP), organizacji założonej w 1984 roku, aby upamiętnić służbę około 11 000 kobiet, które brały udział w wojnie wietnamskiej (1967-1976). Były one narażone na podwójną marginalizację: jako uczestniczki niepopularnej i kontrowersyjnej wojny doświadczały społecznej stygmatyzacji, jako kobiety (stanowiące wówczas mniej niż 1% personelu wojskowego) były praktycznie niewidzialne w środowisku weteranów. VWMP stała na straży przekonania, że choć doświadczenie wojenne kobiet różniło się od doświadczenia mężczyzn, było ono nie mniej traumatyczne i nie mniej ważne, przez co zasługiwało na jednakowy szacunek i upamiętnienie. Działając na rzecz szerzenia świadomości, że „kobiety także służyły”, VWMP udało się pozyskać poparcie zmaskulinizowanych organizacji weterańskich i amerykańskiego Kongresu. W 1993 roku uroczyście odsłonięto Vietnam Women’s Memorial, jako część pomnika weteranów wojny wietnamskiej na National Mall w Waszyngtonie.

Przedmiotem niniejszego projektu badawczego jest polityka tożsamości VWMP – strategie dyskursywne i repertuary argumentacyjne stosowane przez organizację w celu przekonania amerykańskiego społeczeństwa, że kategoria bohatera wojennego powinna zostać poszerzona o pomocnicze i opiekuńcze role pełnione przez kobiety na wojnie (90% z nich było pielęgniarkami). Zostanie zanalizowana treść komunikatów wysuwanych przez VWMP oraz wypowiedzi jej liderek i aktywistek, pod kątem norm, wartości, typizacji i schematów poznawczych (dotyczących m.in. takich kategorii jak bohater wojenny, amerykańska obywatelskość i kobiecość) oraz wokabularz emocji, do których odwoływała się organizacja. Jakie nowe idee wprowadziły do świata weteranów kobiety? W jaki sposób narracje kobiet wpisują się w wysiłek nadania wojnie wietnamskiej oficjalnej interpretacji, która cieszyłaby się społecznym uprawomocnieniem? I wreszcie, w jaki sposób umacniały status i tożsamość weteranów i weteranek?

Celem projektu jest wypełnienie luk w dotychczasowym stanie wiedzy na temat pamięci i dziedzictwa wojny wietnamskiej. Alexis de Tocqueville uważał, nie istnieje nic, co zasługiwałoby na większą uwagę niż intelektualne i moralne stowarzyszenia w Ameryce. Brakuje jednak badań na temat organizacji i stowarzyszeń założonych przez weteranów, aby reprezentować swoje interesy, tak materialne jak i symboliczne, w amerykańskiej sferze publicznej. Co więcej, bohaterami większości istniejących opracowań na temat wojny wietnamskiej są mężczyźni. Kwestie kobiecej służby wojskowej i doświadczenia wojennego nie są poznane w wystarczającym stopniu, choć niewątpliwie zasługują na naukową uwagę i społeczny szacunek. Zastosowanie najnowszych, szeroko dyskutowanych teorii i koncepcji socjologii kulturowej, socjologii dramaturgicznej oraz socjologii emocji pozwoli lepiej zrozumieć doświadczenie wojny wietnamskiej, przez co przybliży ważny fragment historii USA oraz umożliwi wgląd w amerykańską kulturę.